



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput III. Obligatio juramenti promissorii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quam opere & in actu exercito negare censeatur, qui eam in falsitatis testem assumit, sive in materia magna, sive in materia parva. Neque enim esse potest Veritas & Veracitas divina, si testis est falsitatis, sive in parva, sive in materia magna. Unde non magis hinc dari potest materia parva, excusans à mortali culpa, quam in idololatria, vel quam in juramento per falsos deos; maxime cum secundum Aug. epist. 154. sine ulla dubitatione minus malum sit jurare per falsos deos veraciter, quam per verum Deum fallaciter.

Scio quòd Castro-Palao, & quidam alii doceant, non esse peccatum mortale rem levi juramento promissorio promissam non dare, si dum te daturum jurasti, dare intendisti, licet postea animus mutet: quia putant veritatem juramenti promissorii consistere in conformitate juramenti cum intentione jurantis pro tempore quo jurat, ita ut salva sit veritas ipsius, dummodo tunc verè intendat stare promisso, etiamsi ab ea intentione postea recedat. Sed hoc peperam docent: quia ex sancto Thoma vidimus, veritatem juramenti promissorii peti ex conformitate juramenti cum re promissa. Enimverò veritas hujus promissionis, v. g. *dabo tibi centum aureos*, non est conformitas ipsius cum intentione dandi, sed cum re promissa: quia ab eo quòd res est vel non est, propositio est vera vel falsa: propositio verò illa non est de re presenti, sed de futura, sive de eo quòd fiendum est, ut loquitur S. Doctor. Et ideo obligatio juramenti promissorii cadit super eam quam aliquis juramento firmavit. Tenetur enim facere verum id quod juravit, si possit. Per consequens obligatur ad id faciendum, quod juravit se facturum, ad hoc quòd juramenti sui veritas impleatur.

12 Ad tertium S. Thomas respondet quòd ille qui jurat, non tentat Deum, quia non imporat divinum auxilium absque utilitate & necessitate. Et non exponit se alicui periculo, si Deus testimonium adhibere noluerit in presenti. Adhibebit autem pro certo testimonium in futuro, quando illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, ut dicitur I. Cor. 4.

CAPUT III.

Obligatio juramenti promissorii.

13 Dicendum primò cum S. Thoma art. 7. quòd sicut juramentum assertorium quòd est de praterito, vel de presenti, debet habere veritatem: ita & juramentum promissorium, de his que sunt fienda à nobis in futurum. Et ideo utrumque juramentum habet quandam obligationem, diversimodè tamen. Quia in juramento quòd est de praterito, vel presenti, obligatio est, non respectu rei que jam fuit, vel est; sed respectu actus jurandi, ut scilicet juret id quòd jam verum est, vel fuit. Sed in juramento promissorio, de his que sunt fienda à nobis, obligatio cadit e contra super rem quam aliquis juramento firmavit: tenetur enim aliquis, ut faciat verum esse id quòd juravit: alioqui deest veritas juramento. Tenetur (inquam) propter reverentiam divini testimonii, quòd invocatur, ait S. Doctor ad 1. Aliàs Deus in falsitatis & mendacii testem assumitur: quòd quia semper grave est, sive in parva, sive in magna materia (quia, sive in magna, sive in parva sit, testis falsitatis assumitur ipsa Veritas, & infinita Veracitas, quòd sive corde fiat, sive opere, non potest non esse grave, cum perinde sit ac Deum negare) ideo juramentum promissorium, prout assertorium, graviter obligat in omni materia, quia gravitas obligationis ipsius non petitur ex materia, sed ex reverentia divini testimonii, seu divinæ Veritatis & Veracitatis,

quam opere & in actu exercito negare censeatur, qui eam in falsitatis testem assumit, sive in materia magna, sive in materia parva. Neque enim esse potest Veritas & Veracitas divina, si testis est falsitatis, sive in parva, sive in materia magna. Unde non magis hinc dari potest materia parva, excusans à mortali culpa, quam in idololatria, vel quam in juramento per falsos deos; maxime cum secundum Aug. epist. 154. sine ulla dubitatione minus malum sit jurare per falsos deos veraciter, quam per verum Deum fallaciter.

Scio quòd Castro-Palao, & quidam alii doceant, non esse peccatum mortale rem levi juramento promissorio promissam non dare, si dum te daturum jurasti, dare intendisti, licet postea animus mutet: quia putant veritatem juramenti promissorii consistere in conformitate juramenti cum intentione jurantis pro tempore quo jurat, ita ut salva sit veritas ipsius, dummodo tunc verè intendat stare promisso, etiamsi ab ea intentione postea recedat. Sed hoc peperam docent: quia ex sancto Thoma vidimus, veritatem juramenti promissorii peti ex conformitate juramenti cum re promissa. Enimverò veritas hujus promissionis, v. g. *dabo tibi centum aureos*, non est conformitas ipsius cum intentione dandi, sed cum re promissa: quia ab eo quòd res est vel non est, propositio est vera vel falsa: propositio verò illa non est de re presenti, sed de futura, sive de eo quòd fiendum est, ut loquitur S. Doctor. Et ideo obligatio juramenti promissorii cadit super eam quam aliquis juramento firmavit. Tenetur enim facere verum id quod juravit, si possit. Per consequens obligatur ad id faciendum, quod juravit se facturum, ad hoc quòd juramenti sui veritas impleatur.

Ex his habes, juramentum tam promissorium, quam assertorium, ex veritatis defectu esse peccatum mortale; neque ab eo excusari ex materia levitate. De justitiæ defectu, infra. Quoad solius judicii defectum, Doctores plurimi censent solum esse veniale in divini nominis irreverentiam, si quis semel aut iterum leviter juret super re vana, vel levi, dummodò vera sit, & licita. Ita Sylvester verbo *juramentum* 2. n. 8. Sotus lib. 8. q. 2. a. 3. conc. 6. Navarrus cap. 12. n. 3. Toletus lib. 4. cap. 21. n. 12. Verum tamen qui paratus est ejusmodi juramenta frequentare, vel talem absque judicio & juxta necessitate jurandi frequentiam non curat emendare, mortaliter peccat, sive quia divini nominis irreverentia taliter sæpè repetita tandem fit notabilis, sive quia consuetudo absque judicio discretionis jurandi pessima est & mortifera, ut supra vidimus. Et tradit Aug. Serm. 30. de verbis Apostoli, & Serm. 10. inter Parisienses.

Dicendum 2º. quòd quicumque jurat aliquid se facturum, obligatur ad id faciendum, ad hoc quòd veritas impleatur, ut supra vidi-

mus, dammodo tamen duo alii comites ad-
sint, scilicet iudicium & iustitia. Unde si res
juramento promissa evadat illicita, vel majoris
boni impeditiva, cessat juramenti obliga-
tio: quia tunc materiae juramenti deest iusti-
& secundum Aug. relatum cap. si aliquid
22. q. 4. juramentum non est servandum,
quando vergit in deteriorem exitum. Quod
contingit quoties materia juramenti est illicita,
vel majoris boni impeditiva. Hoc tamen
non contingit dum quis, post juratam ma-
trimonii promissionem (sub impleta ex parte
alterius conditione copulae) vult ingredi
Religionem, nisi consentiat illa, cui promi-
sit: neque enim majus bonum invenitur, ubi
proximo damnum ac praedjudicium inferitur.
Ceterum qui jurat se facturum rem per se il-
licitam, duplex peccatum committit. Pri-
mum irreverentiae, seu profanationis nominis
Dei, qui quodammodo redditur fideiussor
& obles iniquitatis (quam ob causam jurame-
ntum de perpetrando veniali peccato mor-
tale peccatum est, prout docet Marchantius
Tribunalis Sacramentalis to. 2. tract. 3. tit. 9.
q. 2. reg. 2.) Secundum est voluntatis pra-
vae aliquid inique agendi.

17 Dicendum 3^o. quod in materiis à matri-
monio distinctis juramentum promissorium,
etsi metu gravi injustè extortum, obligat, si
res promissa honestè praestari queat, & promi-
tens habuerit intentionem se obligandi. Ita
S. Thomas q. 89. a. 7. ad 3. & q. 98. a. 3.
ad 1. Unde si latroni, metu coactus, promi-
sisti sub juramento pecuniam, teneris date,
nisi tibi per legitimam potestatem juramenti
obligatio relaxetur: quia, ut dicit S. Doctor
citato art. 7. ad 3. in juramento quod quis co-
actus facit, duplex est obligatio: una quidem,
quae obligatur homini cui aliquid promittit, &
talis obligatio tollitur per coactionem: quia il-
le qui vim intulit hoc meretur, ut ei promi-
sum non servetur. Alia autem est obligatio,
quae quis Deo obligatur, ut impleat quod per
nomen ejus promissit, & talis obligatio non tol-
litur in foro conscientiae: quia magis debet dam-
num temporale sustinere, quam juramentum
violare; coactio namque non aufert juramen-
to promissorio vim obligandi ad implendum
illud quod licitè fieri potest. Et ideo si ali-
quis non impleat quod coactus juravit, ni-
hilominus perjurium incurrit, & mortaliter
peccat. Potest tamen (inquit S. Doctor) in
iudicio reperere quod solvit, vel Praelato de-
nunciare, juramentumque dispensationem & re-
laxationem petere, non obstante quod contra-
rium juraverit. Quia juramentum non de-
nunciandi esset contra justitiam publicam, a-
deoque vergeret in deteriorem exitum. Su-
per juramento verò non petendi dispensatio-
nem, potest petere dispensationem, & tunc
dispensationem super juramento solvendi pro-
missum petere. Ex dictis

18 Sequitur primò, eum qui juravit se redi-
turum in carcerem, quamvis injuriosum,
Tom. II.

obligari ad redeundum, licet sciat se injustè
plectendum. Ita Sylvester verbo *juramentum*
4. q. 26. Cajetanus hic q. 89. art. 7. ad 4. Sotus
lib. 7. q. 1. art. 3. Tolet. lib. 4. c. 22. contra
Navarr. c. 12. n. 18. quia cum illa promi-
sio fuerit prudenter facta (utpote sine qua
non obtinisset exitum ad componendas res
suas) ejus (utpote rei prudenter promissae)
executio est licita, adeoque servanda, si fue-
rit juramento firmata, ne Deus falsus testis
efficiatur, quae foret injuria magna in talem
ac tantam Majestatem. Quae etiam ratione qui
juravit ultas solvere, licet injuriosè exactas,
solvere teneretur, cap. *debitores* de usuris.

Sequitur secundò, juramentum per omnia 19
non sequi naturam actus juramento firmati:
quia promissio metu injusto extorta, arbitrio
promittentis revocari potest, ut passim do-
cent Theologi, & aperte innuit S. Doctor
suprà; secus si fuerit juramento firmata. Ju-
ramentum ergo quoad firmitatem non sequi-
tur naturam actus jurati, sed solum quoad
conditiones tacitas, & alias limitationes, quas
actus juratus habet ex jure, consuetudine, vel
contrahentium mente.

Sequitur tertio, non esse per omnia 20
eamdem voti & juramenti: quia juramentum
non debet necessariò esse de meliori bono, sed
sufficit esse de eo quod licitè praestari potest;
adeoque potest esse de re indifferenti, quan-
do est in favorem alterius: quia in juramen-
to solum attenditur an executio sit licita, &
promissario commoda. In voto autem spe-
ctatur, an executio sit Deo gratior, quam
ejus omisso.

CAPUT IV.

*Juramentum promissorium ficto animo factum
illicitum est, est obligatorium tamen.*

Tripliciter contingere potest hujusmodi 21
fictio. 1^o. si quis exterius juret sine ani-
mo jurandi. 2^o. si juret animo jurandi, non
tamen se obligandi. 3^o. si juret sine animo
implendi.

Dicendum 1^o. juramentum sine animo ju- 22
randi esse intrinsecè malum, & nullà causà
licitum. Est S. Thomae in 3. dist. 39. & 2.
2. q. 89. a. 7. sicut & S. Bonaventurae, Richar-
di, Cajetani, Soti, Covarruviae, & aliorum
communiter contra Tamburinum l. 3. in De-
cal. c. 3. §. 2. dicentem: *certum esse, jurare sine
animo jurandi, non esse licitum sine causa, li-
citur esse cum causa.*

Sed hoc posterius dictum Gonet in discep- 23
tatione de opinione probabili fol. 154. meritò
pronuntiat improbabile. 1^o. quia mendacium
est intrinsecè malum, & nullà causà, etiam
vitandae mortis, licitum, ut habetur cap.
super eo de usuris, & tradunt Aug. in lib. de
mend. Euseb. lib. 5. praeparationis evangelicae
cap. 5. S. Thomas 2. 2. q. 110. a. 3. Sed jura-
mentum sine jurandi animo foris praestitum
est mendacium: utpote cui aperte convenit
definitio mendacii, *locutio contra mentem:*